

[Vilhelm Rasmussen.]

ivrig for at forbedre Driften paa Statens Lærerskoler. Han finder, at Materiellet ikke længere er tidssvarende — og det er meget spartansk mange Steder —, han finder, at der bør indføres Laboratorier og andre lignende Institutioner for at skaffe de unge Lærere en virkelig tidsmæssig og fyldestgørende Uddannelse. Hvilken Virkning har saa det efter Ministerens Forslag? Ja, det har rent automatisk den Virkning, at det forhøjer Tilskuddet til de private Lærerskoler, uden at man, saa vidt jeg da kan se, har nogen Garanti for, at det forhøjede Beløb, som saaledes vil tilflyde de private Lærerskoler, vil blive benyttet til tilsvarende Foranstaltninger. Derfor forekommer det mig, at der ogsaa her, selv om det naturligvis ikke har været tilsigtet, har indsejnet sig en lige lovlig stor Elskværdighed overfor de private Lærerskoler.

Endelig bestemmes i denne Paragrafs første Stykke under Punkt e., at det til Undervisningsministerens Raadighed bevilgede aarlige Beløb skal forhøjes fra 10 000 til 20 000 Kr. Her har vi altsaa den store Forhøjelse, som sætter Ministeren i Stand til efter sit eget Skøn at yde Tilskud til private Lærerskoler til Trods for, at han paa et meget afgørende Punkt igen afviger fra, hvad der blev foreslaaet i den store Skolekommission, og hvad der formentlig ogsaa er Praxis. I den store Skolekommission foreslog man nemlig som Betingelse, at de private Lærerskolels Regnskab skulde sendes til Ministeriet, saaledes at dette kan skaffe sig Kundskab om, hvorledes Pengene i det hele taget er anvendt. Det vil den højtærede Minister ikke, han ønsker, at kun visse Dele af Regnskabet skal indsendes til Ministeriet, fordi, som den højtærede Minister har sagt i sin Tale, han finder, at det er bedre, da det er private Virksomheder. Man unddrager altsaa Staten den effektive Kontrol, som kan opnaas ved Regnskaberne, og samtidig stiller Ministeren, hvis hans Forslag gaar igennem, et betydeligt højere Beløb, et Beløb, der er vokset til det dobbelte, til Ministerens fri Raadighed.

Det forekommer mig at være ønskeligt, at disse Bestemmelser kan blive meget grundigt kritisk eftergaaet i et Udvalg.

Ogsaa paa et andet Punkt afviger den højtærede Ministers Forslag fra Skolekommissionens Forslag, idet nemlig Ministeren i § 3 har stillet den beskedne Fordring, at et Seminarium gennemsnitligt maa have haft mindst 42 Elever i de 3 sidste Aar. Det er interessant at se, hvorledes Ministeren kommer til dette Resultat. Det er, om jeg

maa sige saa, et rent matematisk Resultat. Ministeren har i sit Cirkulære sat en Grænse for, hvor mange Elever der maa være i den enkelte Klasse, nemlig 28; med 3 Klasser er det 84, og Halvdelen deraf er 42.

Men er det nu rimeligt at tage den Ting saa rent matematisk? Det er dog aabenbart mere det absolutte Tal, der her er det afgørende. Og hvad denne Ting angaar, udtalte det ærede Medlem Hr. Chr. Søgaard i den store Skolekommission ogsaa en noget afvigende Opfattelse, idet han sagde, det var hans Overbevisning, at det var rigtigt at forlange den foreslaaede Elevbasis — det drejede sig der om 60 Elever i et 4-aarigt Seminarium —, da de smaa private Seminarier, der kun eksisterer en kort Aarrække, ikke havde nogen Eksistensberettigelse. Ud fra den samme Regning maa man dog sige, at det ærede Medlem Hr. Chr. Søgaard den Gang stillede Krav om, at der mindst skulde være 15 Elever i et privat Seminariums Klasser, saa jeg forstaar ikke, hvorfor den højtærede Minister er saa meget mere beskeden, at han gaar ned til gennemsnitlig 14 Elever i hver Lærerskoles Klasser. Det er et meget lille Elevantal i en Institution, som faar saa overmaade store Tilskud fra Staten.

Endelig bestemmer Ministerens Forslag i § 4 noget, overfor hvilket jeg har den største Tvivl. Den højtærede Minister sagde, som allerede før bemærket, at hans Forslag var i nær Overensstemmelse med den gældende Lov, men her er der dog ellers en Afvigelse, som kan forslaa noget. Ifølge den gældende Lov hedder det, at Lærere kan paa Finansloven faa en Pension efter de Regler, der er opstillet; men her søger nu den højtærede Minister at lovfæste, at Forstandere og Lærere samt deres Enker skal have *Ret* til en vis Pension.

Ogsaa dette Spørgsmaal var til Forhandling i den store Skolekommission, og et Medlem af Kommissionen, der i alle Spørgsmaal i Almindelighed fulgte Venstre og Konservative, navnlig Konservative, den ærede Skoleleder Hatt fra Frederikssund, gjorde opmærksom paa de uoverskuelige Konsekvenser af en lovbestemt Pension for private Seminariers Lærere, idet han henledte Opmærksomheden paa, at i saa Fald kunde mange andre private Institutioner, som fik Statstilskud, kræve en lovfæstet Ret til Pension. Jeg mener, at Hr. Hatt har Ret i sine Betæneligheder paa dette Punkt, og derfor vil jeg ogsaa forbeholde mig i et kommende Udvalg at faa denne Sag noget nærmere undersøgt.

I det hele taget drejer det sig i dette